



«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

ректори Муассисаи давлатии таълимии  
«Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи  
академик Бобочон Ғафуров»,  
дотсент Набизода М.С.

« 27 » 04 соли 2026-ум

**ХУЛОСАИ  
КАФЕДРАИ ЗАБОНИ ТОЧИКИИ  
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ТАЪЛИМИИ  
«ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ХУЧАНД БА НОМИ АКАДЕМИК  
БОБОЧОН ҒАФУРОВ»**

Диссертатсияи Юнусова Зебо Умаровна таҳти унвони «**Ташаккул ва инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ўзбек**» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.14. Забонҳои типологӣ ва муқобилавӣ) дар кафедраи забони тоҷикии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» иҷро шудааст.

Юнусова Зебо Умаровна соли 2005-ум ба Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров дохил шуда, онро соли 2008-ум бо ихтисоси забон ва адабиёти тоҷики хатм намудааст.

Номбурда соли 2019 (№ 1 аз 31.08.2019) ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи забони тоҷикии факултети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» қабул гардидааст.

Мавзуи диссертатсия дар Шурои олимони Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» санаи 31.10.2019 бо қарори № 3 тасдиқ карда шуда, роҳбари илмӣ доктори илмҳои филологӣ, профессор Бердиалиев Абдувалӣ ва доктори илмҳои филологӣ, профессор Шокиров Туғрал Сирочович таъйин карда шудаанд.

Дар ин давра имтиҳонҳои номзадиро пурра бо баҳои «аъло» (Забони хориҷӣ (англисӣ) - «аъло», Таърих ва фалсафаи илм – «аъло», Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, киёсӣ ва муқобилавӣ – «аъло») супоридааст (Шаҳодатномаи №134 аз 10.04.2026).

Диссертатсияи Юнусова Зебо Умаровна таҳти унвони «Ташаккул ва инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ўзбек» дар ҷаласаи кафедраи забони тоҷикии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» аз 23.04.2026, суратҷаласаи № 9 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудихо ба зинаи навбатии ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзуи «Ташаккул ва

инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ўзбек» чунин хулоса қабул карда шуд:

**Мутобиқати диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ.** Мавзуи диссертатсия «Ташаккул ва инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ўзбек» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм аз рӯйи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.14. Забонҳои типологӣ ва муқобилавӣ) мувофиқат мекунад. Таърихи рушди илми забоншиносӣ, таърихи пайдоиши забонҳои миллӣ, ташаккул ва давраҳои инкишофи онҳо дар ҷанбаҳо ва самтҳои гуногун омӯхта мешаванд. Соҳаи истилоҳшиносӣ чун яке аз соҳаҳои муҳимми забоншиносӣ дерест, ки диққати махсуси коршиносонро ҷалб менамояд. Бавижа, дар охири садаи XX масъалаи мазкур мубрамияти хосаро касб намуда, оид ба казияҳои умумӣ, миллӣ ва соҳавӣ асару таҳқиқоти гуногунҳаҷму мухталифдараҷа ба таъъ расидаанд, ки аз паҳно гирифтани омӯзиши он шаҳодат медиҳад. Аз ҷумла, дар забоншиносии тоҷику ўзбек низ як қатор асарҳову рисолаҳои илмие дарҷ гардидаанд, ки аз умқи гирифтани пажӯишҳо дарак медиҳанд.

**Алокаи мавзуи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ.** Диссертатсия дар доираи Барномаи «Рушди забони давлатӣ барои солҳои 2020-2030»-юми Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Барномаи илмии кафедраи забони тоҷикии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров», ки «Масъалаҳои мубрами забоншиносии тоҷик» унвон дорад, омода гардидааст.

**Мутобиқати теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферат.** Интишороти довталаб ба талаботи сархати якуми Тартиб додани дараҷаи илмӣ (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267) мутобиқат мекунад. Ба ҷуз ин диссертатсияи мазкур бо мавзуи илмӣ-таҳқиқотӣ ва талаботи асосии барномаҳои давлатӣ, концепсияҳои миллӣ ва нақшаҳои стратегӣ амсоли «Барномаи рушди забони давлатӣ барои солҳои 2020-2030» (аз 28.11.2020, таҳти № 647), Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» (аз 26.09.2020, таҳти № 503), барномаи корҳои илмӣ-таҳқиқотии кафедраи забоншиносӣ ва типологияи муқоисавӣ ва кафедраи забони тоҷикӣ робитаи зич дорад.

**Мавҷудияти санади татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истехсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо:** - Натиҷаву хулосаҳои пажӯиш ҷангоми таҳияву омодакунии барномаҳои фанӣ, дастурҳои таълимӣ ва таҳқиқоти илмӣ метавонанд истифода шаванд. Маводи таҳқиқот барои тартиб додани луғатҳои нав оид ба истилоҳҳои забоншиносии тоҷик ва ўзбек заминаи бозғайнимодии иттилоотӣ буда метавонад. Аз маводи таҳқиқот дар омода намудани китобҳои дарсӣ ва дастурҳо барои литсей,

коллечҳои касбӣ ва мактабҳои таҳсилоти умумию олий истифода бурдан мумкин аст.

**Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот**, пеш аз ҳама, дар ғирдоварии маводи пажӯҳиш, таснифу таҳлили онҳо, таҳияи мақолаву гузоришҳо оид ба мавзӯи таҳқиқ зоҳир мегардад. Ҳамчунин довталаб муқоисаи истилоҳоти фонетикӣ ва фонологии забоншиносии тоҷик ва ӯзбекро анҷом дода, тарзу дараҷаи татбиқи падидаҳои мантиқӣ ва семантикиро ба монанди гиперонимия, гипонимия, эквонимия, партонимия, градуонимияро дар низоми истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ ба риштаи таҳқиқ кашида, умумият ва хусусияти онҳоро бо мисолҳои мушаххас нишон додааст ва ин аз навидҳои наватарин дар илми забонҳои мавриди муқоиса мебошад.

Диссертатсияи Юнусова Зебо Умаровна дар мавзӯи «Ташаккул ва инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ӯзбек» таҳия шуда, ба ихтисоси интихобшуда пурра мувофиқат мекунад.

Диссертатсияи Юнусова З.У. аз муқаддима, се боб, хулоса ва феҳристи адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқи диссертатсионӣ 19 мақолаи илмӣ, 1 монография, аз ҷумла 4 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ ба феҳристи Комиссияи Олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ӯзбекистон воридшуда, интишор гардидааст.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

**а) Мақолаҳо дар маҷаллаҳои илмӣ ба феҳристи Комиссияи Олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ӯзбекистон воридшуда:**

1. Юнусова З.У. Дар бораи хусусиятҳои хоси муносибатҳои парадигматикӣ ва синтагматикии байни воҳидҳои забон дар соҳаи фонемаҳои садонок (мақола) // Паёми ДДОТ. Маҷаллаи илмӣ-пажӯҳишӣ (силсилаи илмҳои гуманитарӣ) – Душанбе, 2021, № 4 (93). - С. 116-120.

2. Юнусова З.У. Истилоҳоти фонетикӣ ва хусусиятҳои гиперогипонимиву эквонимии он // Аҳбори ДДХБСТ. - 2026, № 1 (106). - С. 113-117.

3. Юнусова З.У. Ифодаи муносибатҳои фонетикӣ-фонологӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва ӯзбекӣ // Паёми ДДОТ. Маҷаллаи илмӣ-пажӯҳишӣ (силсилаи илмҳои гуманитарӣ). - 2026, № 1 (120). - С. 146-151.

4. Юнусова З.У. Ӯзбек тили фонетикаси ва фонологияси атамалари тизимининг сӯз бирикмаси характеридаги бирликлари ҳақида. Муқимий номидаги Қуқон давлат педагогика институти (Ӯзбекистон). Илмий журнал. – Қуқон, 2020 № 1. - Б. 45-48.

#### **б) Монография**

5. Юнусова З.У. Ӯзбек ва тоҷик тилшунослиги фонетик-фонологик сатҳ атамаларининг структур-семантик хусусиятлари. Монография. – Хужанд: Меъроҷ, 2021. – 124 б.

**в) Мақолаҳо дар конференсияҳои байналмилалӣ ва дигар маҷаллаю маҷмуаҳои илмӣ:**

6. Юнусова З.У. Ўзбек тилшунослик терминологиясининг шаклланиш тарихига доир // Ўзбек тилшунослигининг долзарб муаммолари. Филология фанлари номзоди, дотсент Ҳ. Мамадов таваллудининг 90 йиллигига бағишланган мақолалар тўплами. – Хужанд: Нури маърифат, 2019. – С. 56-58.

7. Юнусова З.У. Фонетик-фонологик сатҳ атамалари тизимиға хос парадигматик ва синтагматик муносабатлар ва уларнинг номутаносиблиги ҳақида // Фарғона давлат университети «Давлат тили ўқитишнинг долзарб масалалари» халқаро илмий-амалий конференсия материаллари. – Фарғона, 2020. – Б. 236-240.(ба забони ўзбекӣ)

8. Юнусова З.У. Ўрта умумтаълим муассасалари дарслик ва қўлланмаларида фонетикаға оид атамаларнинг синхрон-қийсий таҳлили (Ўзбек ва тожик тиллари фонетик тизимиға мансуб атамалар мисолида) // Муқимий номидаги Қўқон давлат педагогика институти. «Филологиянинг долзарб масалалари» / Илмий-услубий анжуман материаллари. – Қўқон: 2020. – Б. 153-157.

9. Юнусова З.У. Морфемика ва сўз ясалиши тизимида гиперонимия ва гипонимия ҳодисалари // Ўзбекистон халқаро Ислом академияси мумтоз шарқ филологияси факултети. «Она тили – миллат кўзгуси» мавзусидаги республика илмий-амалий конференсияси материаллари. - Тошкент, 19-октябр 2020-йил. - Б. 54-58 (Ҳаммуаллиф Эрматов И.).

10. Юнусова З.У. Терминологик тизимда дублетлилик ва вариантлилик масаласига доир // Муқимий номидаги Қўқон давлат педагогика

институти. «Филологиянинг долзарб масалалари» // Халқаро илмий-амалий анжуман материаллари. – Қўқон: – 2021. – Б. 96-99.

11. Юнусова З.У. Ўзбек тили фонетик-фонологик тизимиға хос парадигматик номутаносиблик ҳақида // «Нутқ маданияти ва ўзбек тилшунослигининг долзарб масалалари», халқаро илмий-амалий конференсия материаллари. - Андижон, 2021. – Б. 35-39.

12. Юнусова З.У. Ўзбек ва тожик тилшунослиги фонетик-фонологик сатҳи терминологик тизимида функционал-семантик синкретизм масаласига доир // Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети «Ўзбек тили тараққийи ва халқаро ҳамкорлик масалалари». Халқаро илмий-амалий анжуман материаллари.- Тошкент, 2021. – Б. 248-250.

13. Юнусова З.У. Ўзбек ва тожик тилшунослиги фонетик-фонологик сатҳи терминологик тизимида функционал-семантик синкретизм масаласига доир // Заҳириддин Муҳаммад Бобур номидаги Андижон давлат университети. «Тилшуносликдаги замонавий йўналишлар: Муаммо ва ечимлар» мавзусидаги халқаро илмий-амалий онлайн конференсия материаллари. Андижон, 2021. - Б. 282-284.

14. Юнусова З.У. Доир ба масъалаи синкретизми функционалӣ-семантикии системаи терминологии сатҳи фонетикӣ-фонологии забоншиносии тоҷику ўзбек. // Масъалаҳои таълиму тарбия дар низоми таҳсилоти муттасил. Маҷмуи мақолаҳо. – Хучанд: Меъроҷ, 2023. – С. 103-105.

15. Юнусова З.У. Асосҳои ташаккули низоми истилоҳоти лингвистӣ дар забоншиносии тоҷик. // Масъалаҳои мубрами ҳаёти ҷавонони замони муосир. Маҷмуи мақолаҳо. – Хучанд: Ношир, 2024. – С. 144-147.

16. Юнусова З.У. Масъалаҳои синкретизми функционалӣ-семантикии системаи терминологии сатҳи фонетикӣ-фонологии забоншиносии тоҷику ўзбек. // Маводи Конференсияи илмӣ байналмилалӣ масъалаҳои зулласонайнӣ дар адабиёти тоҷику ўзбек. - Фарғона, 2024. – С. 119-123.

17. Юнусова З. Лексикаи илмӣ ва вижагиҳои он. // Маводи Конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Масъалаҳои мубрами филология: ҳадаф ва дурнамо» бахшида ба 75-солагии Абдусалом Абдуқодиров. – Хучанд: Нури маърифат, 2024. - С. 306-310.

18. Юнусова З. Ифодаи хусусиятҳои микро, медио ва макросохтор дар системаи истилоҳот. // Масъалаҳои мубрами филологияи тоҷику ўзбек. Маҷмуаи мақолоти илмӣ конференсияи илмӣ байналмилалӣ. – Хучанд: Нури маърифат, 2024. – С. 301-306.

19. Юнусова З.У. Робитаи ҳоси забонҳои тоҷикӣ ва ўзбекӣ дар сатҳи фонетика ва фонология. // Маҷмуи мақолаҳои конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Ташаккули салоҳиятҳои омӯзгорони фанҳои филологӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва миёна: дастовард ва муаммоҳо» бахшида ба 35-солагии Истиқлоли Ҷумҳурии Тоҷикистон, 60-солагии фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ ва омӯзгории Аълоҷии маорифи Тоҷикистон, дорандаи ордени Шараф (дараҷаи II) профессор Абдусаттор Абдуқодиров. – Хучанд: Нури маърифат, 2025. – С. 463-470.

20. Юнусова З.У. Муносибати парадигмавии фонетикӣ-фонологӣ ва хусусиятҳои он дар забонҳои тоҷикӣ ва ўзбекӣ. «Забони давлатӣ – рукни давлатдорӣ». // Маҷмуаи мақолаҳо ба муносибати «Рӯзи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон», 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, «Рӯзи байналмилалӣ забони модарӣ ва 100-солагии забоншиносии маъруф Азиза Каримова. – Хучанд: Ношир, 2026. – С. 330-335.

#### ҶАЛАСА ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Юнусова Зебо Умаровна дар мавзӯи «Ташаккул ва инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ўзбек» барои дарёфти дараҷаи номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2. Филология (6. 2. 14 – Забонҳои типологӣ ва муқобилавӣ) кори илмӣ анҷомёфта ҳисобида шавад.

2.Диссертатсияи Юнусова Зебо Умаровна дар мавзуи «Ташаккул ва инкишофи истилоҳоти фонетикӣ-фонологӣ дар забоншиносии тоҷик ва ўзбек» барои дарёфти дараҷаи номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.14. Забонҳои типологӣ ва муқобилавӣ) барои ҳимоя дар шурои диссертатсионии дахлдор тавсия дода шавад.

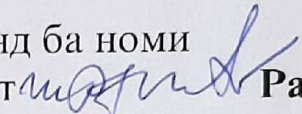
Хулоса дар ҷаласаи кафедраи забони тоҷикии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» аз 23.04.2026, суратҷаласаи № 9 қабул гардидааст.

Натиҷаи овоздиҳӣ: **тарафдор** - 14 нафар, **зид** - нест, **бетараф** - нест.  
Суратҷаласаи № 9-ум аз 23-юми апрели соли 2026-ум.

**Раисикунанда:**

Мудири кафедраи забони тоҷикии

МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи

академик Бобочон Ғафуров», дотсент  **Раҳматзода Ш.А.**

Тел.: (+992) 92-915-04-39.

E-mail: [rahmatzoda74@inbox.ru](mailto:rahmatzoda74@inbox.ru)

**Котиби ҷаласа:**

Муаллими калони кафедраи забони тоҷикии

МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд

ба номи академик Бобочон Ғафуров»,

номзади илмҳои филологӣ

Тел.: (+992) 92-736-02-27.

E-mail: [hn.n@bk.ru](mailto:hn.n@bk.ru)



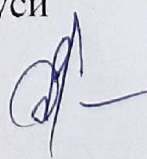
**Ҳусанбоев Н.А.**

«**Имзоҳои Раҳматзода Ш.А. ва Ҳусанбоев Н.А.-ро тасдиқ мекунам**»:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд

ба номи академик Бобочон Ғафуров»



**Сайдуллозода З.С.**

**Маълумот барои тамос:**

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

вил. Суғд, ш.Хучанд, гузаргоҳи Б.Мавлонбеков, 1.

Тел.: (+992) 92-805-70-07. E-mail: [zarrina\\_14.10.70@mail.ru](mailto:zarrina_14.10.70@mail.ru)

« 24 » 04 соли 2026-ум.